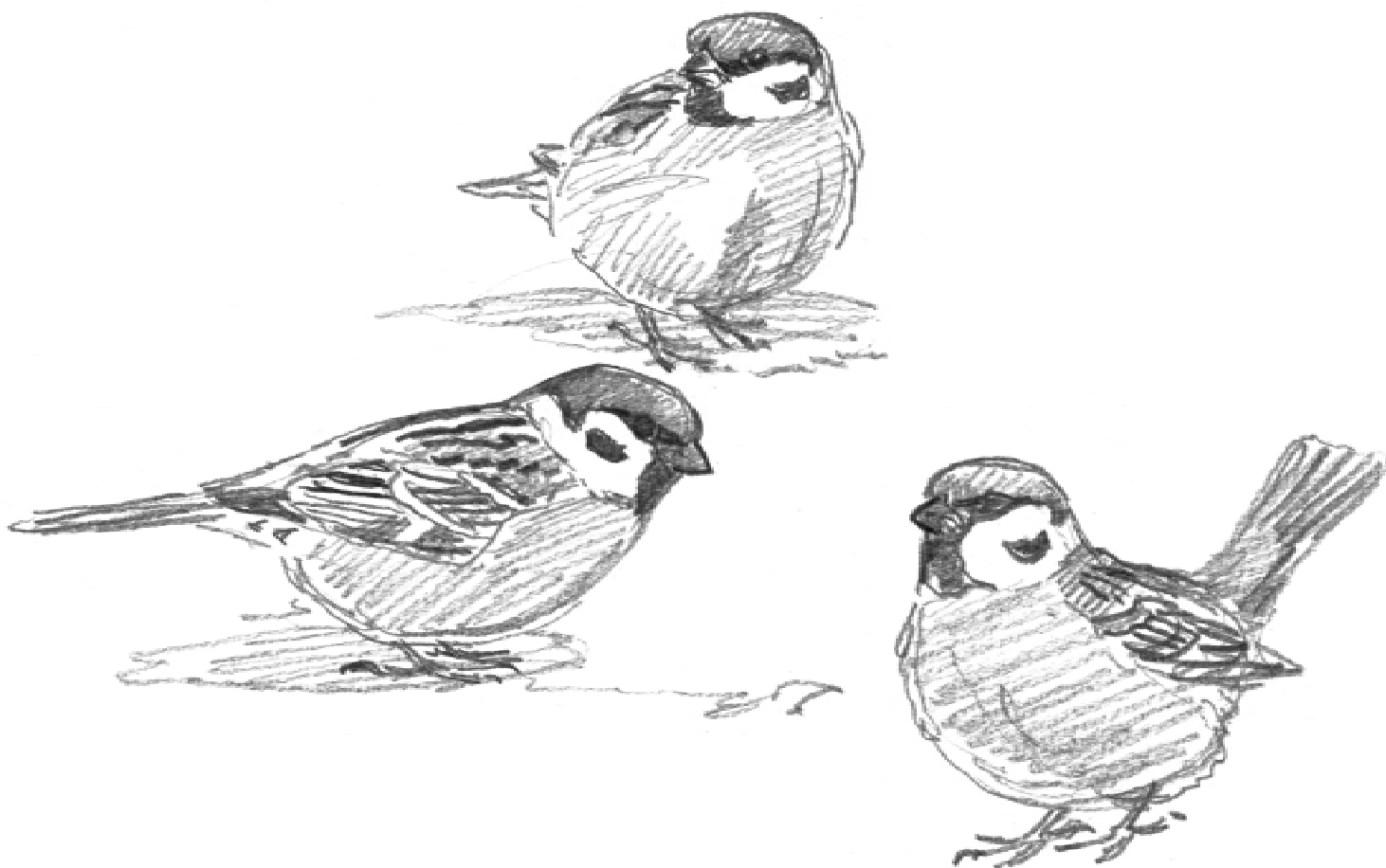

Hjejlen

Årgang 24 • Nr. 2
Juni 2006

Dansk Ornitologisk Forening

Viborg Amt

HJEJLEN årgang 24 • nr. 2 • juni 2006

MEDLEMSBLAD FOR DANSK ORNITOLOGISK FORENING, VIBORG AMT

Ansvarshavende redaktør: Eyvind Lyngsie Jakobsen (EJL) • Østervænget 27, Viborg • 8667 1646 • e.lyngsie.jakobsen@jydepost.dk

Layout, grafik: Jørgen Peter Kjeldsen • pjoern@prinzapolka.dk

Tryk: A. Søe-Knudsen • lyn@langsom.dk

Forside + tegninger s. 28: Jens Frimer Andersen • frufri@mail.dk

ISSN 0903-9694 Oplag dette nummer: 470 eks.

BESTYRELSE FOR DOF-VIBORG AMT:

Formand **Per W. Buchwald** (PWB) • Nørresøvej 18, 8800 Viborg • 8667 1638 •
tromwald@post.tele.dk

Næstformand **Jan S. Kristensen** (JK) • Gyvelvænget 161, 7730 Hanstholm •
9796 2456 • oz1iil@tdcadsl.dk

Kasserer **Ole Kristjansen** (OK) • Svinglen 66, 8800 Viborg • 8667 3181 •
oklab@post6.tele.dk

Sekretær **Ole Lilleør** (OL) • Baldersvej 19, 8800 Viborg • 8662 8032 •
ole.lilleor@get2net.dk

Thorkil Brandt (TB) • Tindbæk Byvej 30, 8900 Randers • 8750 8040 •
thorkilbrandt@mail.dk

Robin Milner (RM) • Wåleshøjen 3, 8800 Viborg • 8667 5086 •
robin.milner@sygeplejeskolen.com

Frits Rost (FR) • Baldersvej 18, 8800 Viborg • 8727 1011 •
f.rost@mobilixnet.dk

Susanne Møller (SM) • Toften 40, 8830 Tjele • 8669 0042
smvammen@mobilixnet.dk

Lars Mogensen (LM) • Gl Viborgvej 13, 8830 Tjele •
8665 3614 • nial8830@yahoo.dk

KONTAKTPERSONER:

Revisor: ELJ • *Repræsentantskabsmedlemmer:* PWB, OK. *Suppleant:* JK •
Kontaktperson i DOFs hovedbestyrelse: OL • *Fredningsudvalg:* JK, TB, LM •
Ekskursioner: FR • *Møder:* SM • *Lokalrapport (FUGLE og DYR i Nordjylland):* FR •
Ungdomsudvalg: OK • *Fugleregistrering:* OL •
Friluftsrådet + Grønt Råd: PWB. *Suppleant:* OK • *Fugleværnsfonden:* ELJ

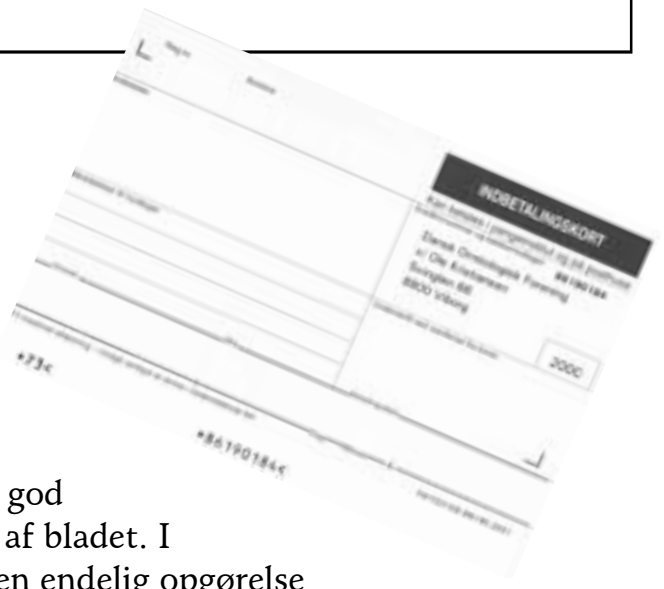
INDHOLD

Tak	3	Jan S. Kristensen,	
Storke ved Viskum	4	præsentation af en turleder	24
Bestyrelsesmøde		Kommende ture	26
med feltoplevelser	10	Skovspurve	28
Fugle ved Viskum, anden del ...	12	Invitation til fest!	29
Turreferater	18	Ny email-liste	31
Genskab en høeng	23	Stof til HJEJLEN/deadline	31

Takketid

Tak til for indbetalte bidrag til HJEJLEN og lokalafdelingen. Der er indkommet ca. 4000 kr. Herover har de fleste abonnenter fornyet deres abonnement.

Bidragssydere og abonnenter er stærkt medvirkende til, at lokalafdelingen har en god økonomi trods en stor udgift til udgivelse af bladet. I næste nummer af HJEJLEN vil der komme en endelig opgørelse over indbetalte bidrag.

Hvad der blev forsømt i HJEJLEN 2006/1 skal der rettes op på nu. Den lille fugleskulptur, der var sat til salg i HJEJLEN 2005/4 til fordel for lokalafdelingens kasse blev afhændet for 1.000 kr.

-redaktøren

HUSK

-at medlemmer bosiddende uden for amtet kan bestille et abonnement på HJEJLEN.

Dette kan ske ved at ringe til redaktøren på 8667 1646 eller ved at sende en email til ham på adressen e.lyngsie.jakobsen@jydepost.dk.

Aktuelt fra felten:

Storke ved Viskum

Tekst og fotos: Thorkil Brandt

I dagene fra den 4. til den 6. maj 2006 holdt et par **Hvide Storke** til i Nørreådalens ved Viskum. De blev opdaget om eftermiddagen den 4. maj, da de fouragerede på marken lige vest for hovedgården, hvor der netop blev sået majs. De tog især godt for sig af de mange delvist indtørrede regnorm, der var blevet tvunget frem til overfladen pga. markarbejdet.

Om aftenen fouragerede Storkene i de grønne enge, inden Lars Mogensen så dem flyve til overnatning i et fyrretræ i den samme del af Torsager Skov, som også den Sorte Stork brugte som overnatningsplads i sommeren 2005.

Næste formiddag fouragerede Storkene igen i engene. Flere gange lattede de og skruede sig højt op. De så egentlig ud til at ville forsvinde, men vendte dog hver gang tilbage. En klasse fra Vejrum-Viskum Friskole fik en uforglemmelig oplevelse med de flotte fugle. Om eftermiddagen blev de set i engene ved Velds, lidt nordøst for Viskum.

Om formiddagen den 6. maj landede de på marken nord for landevejen ved Viskum, ganske tæt ved en pløjende traktor - der var igen udsigt til et let tilgængeligt måltid. Snart efter gik de dog på vingerne og blev ikke set siden. Så håbet om, at Nørreådalens igen skal blive storkelokalitet, blev heller ikke til virkelighed denne gang...

Af Eyvind Lyngsie Jakobsen

Agerø 2005

Fugleværnsfondens Agerøreservat i tal og oplevelser 2005

Nedenstående oplysninger er en specificering/samling af oplysningerne fra stedets besøgsprotokol/dagbog, som er udlagt i skjulet. En del af oplysningerne indgår også i DOFbasen. Hvor intet er anført om stedet for de sete fugle, er fuglene set fra observationsskjulet. Hvor stedet er oplyst, drejer det sig væsentligst om iagttagelser fra/ved dæmningen mellem Agerø og Mors samt fra et mindre strandengsområde på Østagerø. I sagens natur kan de nedenfor angivne oplysninger langt fra være dækkende for de fugle, der faktisk er/var i området. Der kan på samme dag være flere oplysninger om samme art, og i så fald er det største tal valgt. Og så er nogle bedre end andre til at bestemme fuglearterne, og endelig kan det være vanskeligt at bestemme fugle, der befinder sig op til 500-700 meter fra observationsskjulet. Ikke alle besøgende er lige ihærdige med at oplyse om antallet af sete fugle fra observationsskjulet - lidt ærgerligt. Mange indførelser om sete fugle angår kun arten. Disse oplysninger er derfor ikke indgået i rapporten. Men tak til dem, der har gjort det muligt at skrive nedenstående.

00720 **Skarv** (*Phalacrocorax carbo*) 22/1 11, 26/2 2, 1/5 10, 26/5 30, 27/5 kl.

22:00 ca. 150 på Stenklipperne, 11/6 23, 26/7 100, 2/8 30, 18/9 40, 28/9 >4000, 9/10 10 (Østagerø), 9/10 20 og 12/11 15.

01220 **Fiskehejre** (*Ardea cinera*) 20/2 2, 7/4 2, 16/4 3, 7/5 1, 13/5 4, 26/5 2, 11/6 2, 2/7 2, 26/7 3, 3/8 1, 21/8 3, 22/8 1, 17/9 5, 28/9 3, 6/10 7, 8/10 3, 10/12 1.

01520 **Knopsvane** (*Cygnus olor*) 26/2 1, 14/3 4, 13/5 2, 10/12 4 (Østagerø) og 1 (Sydagerø).

01580 **Kortnæbbet Gås** (*Anser brachyrhynchus*) 22/3 146, heraf 3 ringmærkede, 16/4 168.

01620 **Grågås** (*Anser anser*) 22/3 16, 7/4

2, 16/4 1, 21/8 ca. 1500, 22/8 8, 17/9 >1000, 18/9 >600, 28/9 1500, 4/10 100, 6/10 1000, 8/10 20, 9/10 ca. 200 (Østagerø), 9/10 23 og 12/11 100.

01681 **Mørkbuget Knortegås** (*Branta bernicla bernicla*) 27/4 50.

01682 **Lysbuget Knortegås** (*Branta b. hrota*) 5/1 1, 22/1 165, 26/2 35 (fra skjulet kunne på Neessiden ses ca. 500), 14/3 10, 26/3 3, 7/4 ca. 1000, 16/4 38, 17/4 410, 23/4 630, 24/4 200, 1/5 >2000, 7/5 1650, 12/5 ca. 2000, 13/5 300, 17/5 600 og 2000 (ved dæmningen), 19/5 ca. 800, 24/5 ca. 2500, 26/5 1047, 27/5 kl. 20:00 ca. 1000, kl. 22:00 ca. 2000, der gik til overnatning på Hol-

mene (gæssene rejste fra området den 28/5). Efterår: 17/9 15, 6/10 >25, 9/10 15 (Østagerø), 2/12 55 (ved dæmnin-
gen), 10/12 150, 8 (Østagerø).

01730 **Gravand** (*Tadorna tadorna*) 22/1 49, 20/2 50, 26/2 7, 14/3 49, 26/3 38, 3/4 8, 7/4 16, 16/4 20, 24/4 2 (1 par), 1/5 10, 7/5 2, 13/5 20, 19/5 1, 26/5 13, 27/5 5, 11/6 23, 12/11 10, 10/12 3, 1 (Sydagerø).

01790 **Pibeand** (*Anas penelope*) 26/2 7, 9/10 20 (Østagerø), 12/11 >5000 (kraf-
tig SV-vind havde presset fjordvandet
op, så det stod langt ind over enge-
ne, og her var nærmest levende af store
mængder Pibeænder, 2/12 1600 (ved
dæmningen), 10/12 122 (Østagerø) og
165 (Sydagerø).

01840 **Krikand** (*Anas crecca*) 24/4 2 (et
par lige uden for skjulet), 9/10 3 (Øst-
agerø)

01860 **Gråand** (*Anas platyrhynchos*) 14/3 6, 12/11 15, 10/12 26 og 9 (Sydagerø) og
30 (Østagerø).

01890 **Spidsand** (*Anas acuta*) 12/11 10.

01980 **Taffeland** (*Aythya ferina*) 12/11 10.

02180 **Hvinand** (*Bucephala clangula*) 26/2 35 og 10/12 35 (Østagerø).

02210 **Toppet Skallesluger** (*Mergus serra-
tor*) 26/2 11, 7/4 17, 19/5 6 (3par) og
9/10 >50.

02230 **Stor Skallesluger** (*Mergus mergan-
ser*) 10/12 6 g 1 (Østagerø).

02690 **Spurvehøg** (*Accipiter nisus*) 17/9 1, 18/9 1 og 9/10 1.

02870 **Musvåge** (*Buteo buteo*) 14/3 1, 7/4 1, 1/5 1, 6/10 1 og 10/12 (Østagerø).

02900 **Fjeldvåge** (*Buteo lagopus*) 9/10 1
og 2/12 2.

03040 **Tårnfalk** (*Falco tinnunculus*) 24/2 1
fugl, 31/7 2.

03200 **Vandrefalk** (*Falco peregrinus*) 3/4 1
set jagende over engen, fik til sidst hel-
det med sig, men byttet kunne ikke be-
stemmes på den lange afstand. 16/4 1,
23/4 1, 24/4 1, 26/4 1, 31/7 1, 8/9 1,
6/10 1 (v. dæmningen), 2/12 1, 10/12 1.

04500 **Strandskade** (*Haematopus ostra-
legus*) Ved dæmningen 5/1 32, 26/2 17,
14/3 20, 26/3 19, 3/4 6, 7/4 52, 16/4 2,
1/5 1, 7/5 8, 17/5 6, 18/5 25, 26/5 19,
27/5 10, 11/6 5, 2/7 14, 31/7 25, 21/8 2,
17/9 3, 28/9 4 og 10/12 1.

04560 **Klyde** (*Recurvirostra avosetta*)
16/4 1, 1/5 10, 7/5 9, 12/5 2, 13/5 4,
17/5 1, 19/5 4, 26/5 12, 27/5 7, 11/6 9.

04700 **Stor Præstekrave** (*Charadrius
hiaticula*) 19/5 5 26/5 3, 11/6 1, 26/7 2,
21/8 24 og 28/9 4.

Lysbugede Knortegæs til rast på
Stenklipperne, Agerø.

Foto: Jens Kristian Kjærgård, www.visfoto.dk

04850 **Hjejle** (*Pluvialis apricaria*) 24/3 20, 26/3 ca. 1200 (overflyvende), 7/4 ca. 150, 16/4 ca. 1500, 1/5 23 på engene og >2000 overflyvende, 7/5 100, 12/5 ca. 1800, 19/5 50, 27/5 1, 26/7 5, 31/7 20, 22/8 6, 17/9 100, 6/10 >1000, 8/10 300 og 9/10 100.

04860 **Strandhjejle** (*Pluvialis squatarola*) 17/5 1, 19/5 12, 26/5 2, 31/7 2, 6/10 >10, 9/10 5 (Østagerø), 9/10 24, 24/10 2.

04930 **Vibe** (*Vanellus vanellus*) 14/3 3, 3/4 2, 16/4 1, 7/5 1, 13/5 15, 26/5 5, 27/5 1, 11/6 17, 6/10 5, 8/10 20 og 9/10 100.

04960 **Islandsk Ryle** (*Calidris canutus*) 21/8 2, 12/11 5.

05120 **Almindelig Ryle** (*Calidris alpina*) 7/4 380, 16/4 10, 1/5 10, 12/5 100, 19/5 90, 26/5 25, 27/5 25, 21/8 334, 17/9 30, 18/9 6, 9/10 200, 12/11 20.

05170 **Brushane** (*Philomachus pugnax*) 21/8 10.

05190 **Dobbeltbekkasin** (*Gallinago gallinago*) 26/3 5, 21/8 1.

05340 **Lille Kobbersneppe** (*Limosa lapponica*) 27/4 2.

05380 **Lille Regnspove** (*Numenius phaeopus*) 27/4 2, 17/9 8, 9/10 9 (Østagerø).

05410 **Stor Regnspove** (*Numenius arquata*) 26/2 3, 26/3 28, 7/4 35, 19/5 1, 26/5

4, 27/5 1, 11/6 1, 2/7 1, 31/7 25, 17/9 5, 28/9 2, 6/10 1, 9/10 3 (Østagerø), 10/12 7 og 1 (Østagerø).

05460 **Rødben** (*Tringa totanus*) 7/4 18, 16/4 2, 1/5 4, 7/5 1, 17/5 2, 19/5 40, 26/5 10, 27/5 1, 11/6 3, 26/7 1, 21/8 7, 18/9 4, 9/10 2 (Østagerø) og 10/12 1.

05480 **Hvidklire** (*Tringa nebularia*) 1/5 20, 12/5 2, 17/5 3, 19/5 4, 27/5 1, 31/7 1, 18/9 1, 28/9 10, 8/10 5 og 9/10 8 (Østagerø).

05820 **Hættemåge** (*Larus ridibundus*) 26/2 20, 14/ 3 40, 26/5 4, 27/5 6, 11/6 2, 26/7 2, 3/8 1, 21/8 100, 18/9 2, 10/12 3, 10/12 20 (Østagerø) og 5 (Sydagerø).

05900 **Stormmåge** (*Larus canus*) 26/2 4, 7/5 2, 19/5 1, 26/5 110, 27/5 ca. 200, 11/6 3, 18/9 105 og 8/10 20.

05920 **Sølvmåge** (*Larus argentatus*) 22/1 28, 26/2 56, 19/5 1, 21/8 50, 18/9 12 og 12/11 3.

06000 **Svartbag** (*Larus marinus*) 22/1 11, 21/8 1, 9/10 2, 12/11 2 og 10/12 1.

06110 **Splitterne** (*Sterna sandvicensis*) 26/7 4.

06160 **Havterne** (*Sterna paradisaea*) 7/5 2 19/5 1 og 27/5 4.

06240 **Dværgterne** (*Sterna albifrons*) 19/5 2 (et par), 27/5 2.

06700 **Ringdue** (*Columba palumbus*) 18/9 4 og 10/12 25.

09760 **Sanglærke** (*Alauda arvensis*) 22/2
1 sy., 16/4 2 sy. 12/5 1, 19/5 2 sy., 29/5
2 sy., 11/6 1, 21/8 1 og 9/10 25.

09780 **Bjerglærke** (*Eromophila alpestris*)
3/4 3, 6/10 35, 9/10 50.

09920 **Landvale** (*Hirundo rustica*) 26/5
4, 11/6, 26/7 10 og 2/8 10.

10010 **Bysvale** (*Delichon urbica*) 11/6 2.

10110 **Engpiber** (*Anthus pratensis*) 3/4
20, 1/5 4, 19/5 5 sy., 26/5 3, 27/5 2, 2/7
1, 31/7 2 og 28/9 5.

10170 **Gul Vipstjert** (*Motacilla flava*)
19/5 2 (et par) og 2/7 1.

10200 **Hvid Vipstjert** (*Motacilla alba*)
3/4 2, 16/4 1, 1/5 2, 7/5 1, 26/5 1 og 2/7
1.

11870 **Solsort** (*Turdus merula*) 10/12 1,
11/6 1 og 10/12 1.

12000 **Sangdrossel** (*Turdus torquatus*)
7/4 1.

14640 **Musvit** (*Parus major*) 24/4 2.

15490 **Husskade** (*Pica pica*) 18/9 2.

15630 **Råge** (*Corvus frugilegus*) 13/5 4.

15670 **Gråkrage** (*Corvus corone cornix*)
26/2 17 og 26/5 2.

15820 **Stær** (*Sturnus vulgaris*) 18/9 4,
26/5 10, 11/6 15, 2/7 80, 26/7 50, 2/8 50,
21/8 75, 18/9 4, 28/9 50, 8/10 30 og 9/10
200.

15910 **Gråspurv** (*Passer domesticus*) 16/4
10 (ved gården, Agerøvej 32).

16490 **Grønirisk** (*Carduelis cloris*) 23/4
1.

16600 **Tornirisk** (*Carduelis cannabina*)
2/7 1.

16579 **Gulspurv** (*Emberiza citrinella*)
24/4 2 (han og hun).

16620 **Bjergirisk** (*Carduelis flavirostris*)
7/4 6.

18820 **Kornværting/Bomlærke** (*Emberiza
calandra*) 16/4 4 sy., 24/4 4, 1/5 5 sy.,
19/5 4 sy., 26/5 2 sy., 27/5 2 sy., 2/7 1,
26/7 2 sy.

Den 3/10 skrives således i besøgsprotokollen: På denne egn har jeg Bent Larsen gået på jagt i mine unge dage, sammen med mine brødre og min far Aksel Larsen. Det er en stor oplevelse at komme tilbage og nyde den flotte natur, som vækker mange minder. Aksel Larsen, min far, var bror til Bertel Larsen, som overtog gården (Agerøvej 30) efter deres fader. Sign. Bent Larsen + kone og børn.

(*Forklaring:* Bent Larsen er nevø til Bertel Larsen, som døde i 1981 og af hvis bo Fugleværnsfonden overtog det meste af det, der i dag ejes af fonden).

I det forløbne år er P-pladsen blevet udvidet/flyttet. De første ca. 100 m af stien har fået pålagt stabilgrus, og som kantsikring er lagt nogle lærkestammer. Her ved er der skabt et dræn, så besøgende undgår at skulle gå gennem en mudderpøl. Det faste hegn er blevet fjernet. Det har tjent sit formål, som dels var at give læ til den opvoksende beplantning, dels at gøre det muligt uset af fuglene at komme frem til skjulet. Observationsskjulet er blevet forsynet med nye sternbrædder. Der er lagt et ekstra lag tagpap på skjulet, og kanterne af taget er blevet forsynet med drypnæser.

Lysbugede Knortegæs på Agerø, maj 2005.

Foto: Jens Kristian Kjærgård, www.visfoto.dk

Af Eyvind Lyngsie Jakobsen

Et bestyrelsesmøde m.m.

En personlig beretning om mødekultur i DOF-Viborg Amt

Et bestyrelsesmøde er normalt en samling omkring en dagsorden, der indeholder kolde facts, planer, ideer og noget om penge. Alt giver anledning til alvorsminer, og kun undtagelsesvist til et smil. Før og efter afviklingen af dagsordenen kan der være bestyrelsesmedlemmer, der søger at overgå hinanden med sete fuglerariteter, der giver anledning til ærgrelse for den, der ikke var med på den tur, hvor fjerkræet blev set eller næsten endnu værre, når det højlydt bekendtgøres, at

han eller hun kom lige efter fuglen var fløjet, måske efter at have kørt gennem det halve land for at få sit kryds. Her er det skadefro grin hos dem, der fik deres kryds, næsten ikke til at undertrykke. Men den, der lægger hus til mødet, oftest et af bestyrelsesmedlemmerne, kan gøre en del for hyggen, for eksempel ved at sørge for det kulinariske efterspil ved, at den ene eller andet lækre spise bliver sat på bordet som en afslutning på bestyrelsesmødet. På værtens regning, forstås! Så læserne er

Spillende Natravn. Foto Jens Kristian Kjærgård, www.visfoto.dk

klar over, at der ikke bliver brugt foreningspenge på den slags useriøse udskjelser.

Det seneste bestyrelsesmøde den 8. juni, hvor redaktøren deltog, var ingen undtagelse. Og dog! Det blev alligevel noget særligt! Værten, Anni, indtil i år medlem af DOF- lokalbestyrelsen, lagde hus til mødet, ene og alene med det formål at vise os noget særligt.

Som en indledning til mødet tog hun os med ud i Kompedal Plantage, som hun bor i nærheden af. Her var noget at vise frem. Den Hedelærke, som hun tidligere har set nær på stedet, hvor hun bor, var nu ikke hjemme. Men så ledte hun os hen til et sted i omegnen, hvor den var. Her så vi den så. Højt til himmels. Og vi hørte den smukke sang. Og da den fløj ned mod toppen af et træ, kunne vi tydeligt se dens meget korte hale, der nærmest efterlod os med et indtryk af, at den på et tidspunkt for ikke så længe siden havde været i gabet på en kat. Men heldigvis er den født med tendens til en kort hale. Se, det var jo rigtig godt alt sammen.

Så blev bestyrelsesmødet afviklet. Det kulinariske efterspil, hvor intet manglede, ligeledes. Og så var der tur igen.

I den lyse aften - solen var gået ned, månen var oppe og i tiltagende - kørte vi ad grusede veje i retning af Karup. Vi gjorde holdt, hvor Sangildvej krydser det SØ-NV-løbende dalstrøg Mosedal/Kompedal. Her er dalen - en lavning i terrænet - utilplantet, og virker som brandbælte, hvis uheldet er ude. Det var koldt. Faktisk er området en af kuldepolerne i Danmark. Selv i juli måned kan der her forekomme frost, hvil-

ket kan ses på nåletræerne nogle steder i plantagen. Godt påklædt gik vi 1½-2 km mod sydøst i dalen. Anni førte an. Og så til højre ad en anden vej, der førte op over en forhøjning i terrænet - nærmest en bakkeø. Her skulle det være. Vore ører blev gjort større ved at tage håndfladerne til hjælp. Nej, der var ikke noget endnu. Vi gik videre fremad. Prøvede igen. De skarpest hørende meddelte, at nu var lyden der vist, men svagt. Vi gik længere frem. Prøvede igen. Og pludselig kunne alle blandt nattens koglerier høre denne ejendommelige snurren, som vi var gået efter. Natravnen! Hannens spillestemme, en spindende, snurrende entonet *rrrrrrrrrrrr* i op til flere minutter. Den varierer stemmen både i styrke og i tonehøjde. Nogle få gange hørte vi også dens kald og lokkestemme *ko-itt*. Vi håbede også at få den at se. Og også dette lykkedes, idet vi et par gange så 2-3 stykker flyve tæt ved os. Flugten er helt lydløs, hurtig og urolig. Det sidste for at kunne snappe flyvende insekter, kan man læse sig til. Mest minder Natravnen om en stor Mursejler med de lange smalle vinger; men hertil skal lægges en lang hale. Det var bare skønt at opleve den, alt imens vi faktisk frøs lidt. Eneste fugleoplevelse på stedet var det nu ikke. For også en Skovsneppe underholdt os med sine patruljeflyvninger langs den vej vi havde gået på for at komme hen til stedet. At den havde bemærket os var klart. Når den var nær på os, ændrede den retning til en kurve uden om os, og fulgte så igen vejen bag os.

Først efter midnat vendte vi om, beriget med en god oplevelse.

Af Thorkil Brandt

Fugle ved Viskum

Anden del: vadefugle

Foto (hvor ikke andet angivet): forfatteren

Denne anden del af artiklen om Fugle ved Viskum handler om de i alt 25 vade-fuglearter (26 med *Enkeltebekkasin*), der er truffet i Viskumområdet.

Vadefugleforekomsterne afhænger meget af vandstanden i de to søer. I perioder med lav vandstand, der blotlægger større mudderflader, kan næsten alt ske. Omvendt virker søerne mindre tiltrækkende i perioder med høj vandstand.

Man kan således næsten aflæse vandstanden i søerne ud fra vadefugleforekomsterne de forskellige år. I foråret og forsommeren 2004 var vandstanden lav - med ekstraordinært flotte vadefugleforekomster til følge.

Man ser heraf, at der i virkeligheden trækker mange flere vadefugle over området, end man umiddelbart forestiller sig. Hvis der er fourageringsmuligheder, slår nogle af fuglene sig øjeblikkeligt ned for at tanke op - er der ingen, fortsætter de hastigt deres træk, endda som regel helt uden at vi bemærker det, med mindre vi en stille aften har taget opstilling under stjernehimlen for at lytte til fugletrækket.

Arter som *Vibe*, *Hjejle* og *Dobbeltbekkasin* har dog gode muligheder uanset om vandstanden er høj eller lav, idet de helt overvejende raster og fouragerer på græsarealerne, for *Dobbeltbekkasinens* vedkommende helst i områder med sjapvand, gerne ved søbredderne.

Gennemgang af områdets vadefugle:

Strandskade

2004: 3/5 2 og 7/7 1.

2005: 11/6 2.

Stylteløber

2004: 1 set 23-24/4. Denne sjældne og besynderlige vadefugl satte "Viskum på fuglenes Danmarkskort", som det blev udtrykt i en artikel her i HJEJLEN i

nummer 2004/2.

Lille Præstekrave

2001: 13/5 3.

2002: 7 obs.dage af op til 9 i perioden 25/4-6/6. Max.tal 6-9 i dagene 13-16/5.

2003: 9 obs.dage af op til 6 i perioden 6/4-22/6 uden noget tydeligt kulminationstidspunkt.

2004: 30 obs.dage af op til 10 i perioden 3/5-1/7 med jævnt store antal i hele perioden.

2005: 11 obs.dage af op til 4 i perioden 22/4-13/7.

Lille Præstekrave har med sikkerhed ynglet i 2004, da 1 fugl blev set på rede. Og der var sandsynligvis mere end 1 ynglepar i dette usædvanligt gode vadeugleår.

Det er i øvrigt sandsynligt, at arten yngler ved Viskum eller i den nærmeste omegn næsten hvert år, da der jævnligt ses eller høres fugle i sangflugt.

Stor Præstekrave

2002: 4 obs.dage af op til 13 i perioden 13-22/5.

2004: 8 obs.dage af op til 25 i perioden 21/5-24/6 med en meget tydelig kulmination ultimo maj.

2005: 20/5 1.

Alle forekomster drejer sig utvivlsomt om *Tundrapræstekraver*, som passerer sent igennem Danmark.

Hjejle

2001: 26/7 3.

2003: 6 obs.dage i perioden 12/4-2/5. De største antal: 12/4 300, 14/4 250 og 2/5 180.

2004: 6 obs.dage i perioden 8/2-10/9. De største antal 27/4 71 og 10/9 125.

2005: 5 obs.dage i perioden 15/4-15/8. Det største antal var 23/4 35.

Islandsk Ryle

2004: 18/5 1.

Dværgryle

2002: 13/5 1.

2004: 21/5 1 og 22/5 2.

2005: 17/5 1.

Temmincksryle

Forekomsterne fremgår af *tabel 15*.

Ikke mange lokaliteter i Danmark kan hamle op med de 74 Temmincksryler, der blev set ved Viskum i maj 2004.

Kun ved Bygholmdæmningen, Veststadil Fjord og i Skjern Enge er der set flere Temmincksryler i årene siden 1990 – nemlig hhv. 90, 80 og 75.

Flere gange gik de mange fugle på vingerne og fremførte de særlige vade-fuglemanøvrer, hvor fuglene vender i luften som på kommando og "binker" skiftevis lyst og mørkt alt efter, om det er under- eller oversiden, der vender imod iagttageren. Hvor mange har mon set sådanne optrin af Temmincksryler i Danmark?

Krumnæbbet Ryle

2002: 22/5 1.

2004: 12/6 1.

Almindelig Ryle

2005: 4/7 1 og 13/7 2.

Vibe

Forekomsterne fremgår af *tabel 14*.

Viskumområdet har en stor ynglebestand af Viber. Alene i engene ved søerne syd for asfaltvejen (Østervangsvej) har der i de senere år været en ynglebestand på over 15 par. Nord for vejen er der 5-10 par.

Vibe foto: Jørgen Peter Kjeldsen

Kærløber

2004: 21-24/5 1.

Også Kærløberen blev lidt af et tilløbsstykke i foråret 2004.

Brushane

Forekomsterne fremgår af *tabel 16*.

2002: De første set 25/4.

2003: De første set allerede 6/4, herefter fra 30/4.

2004: De første set 18/4 og forårets sidste 25/5. Returtræk (hanner) fra 13/6.

2005: Returtræk fra 30/6.

Dobbeltbekkasin

Forekomsterne fremgår af *tabel 17*.

Yngleadfærd set/hørt i 2004 og 2005 og området huser uden tvivl flere ynglepar.

Det er i øvrigt klart, at Dobbeltbekkasin er "underregistreret" som træk-gæst. Maksimumtallet på 160 fra august 2004 skal formentlig flerdobles, før vi nærmer os det antal, som reelt er til stede i de bedste perioder. Men pga. artens skjulte levevis er det nok umuligt nogensinde at finde det virkelige antal.

Enkeltbekkasin

Arten er ikke set ved Viskum. Der kan dog ikke være tvivl om, at den i virkeligheden er en fåtallig, men regelmæssig gæst. Men da Enkeltbekkasinen bogstavelig talt skal trædes op, er det klart, at den er vanskelig at registrere ved Viskum, hvor man jo observerer fuglene fra landevejen, P-pladsen eller grusvejen lige SØ for kirken.

Andre steder i Nørreådalene finder man Enkeltbekkasin, hvis man eftersøger den systematisk.

Stor Kobbersneppe

2005: 9 obs.dage af 1 i perioden 22/4-

26/5. Observationerne ligger i 3 ret klart afgrænsede perioder, hvorfor der *kunne* være tale om 3 forskellige fugle.

I betragtning af, hvor usædvanlige sådanne udprægede indlandsobservationer af Stor Kobbersneppe er i Danmark, er det dog nok mere sandsynligt, at det er den samme fugl, der er vendt tilbage et par gange?

Lille Kobbersneppe

2002: 4/5 1 i vinterdragt.

Lille Regnspove

2004: 18/4 1.

2005: 21/7 flere hørt trækkende.

Stor Regnspove

2003: 3/5 1 og 24/8 5.

2004: 16/6 1, 1/7 1 og 28/8 1.

2005: 30/6 1, 1/7 1 og 24/7 4 V.

Sortklire

2002: 25/4 2, 4/5 2, 15/5 1 og 6/6 4 (det tidlige returtræk af hanner fra ynglepladserne).

2003: 30/4 2, 10/6 7 (første dag med "efterårstræk"), 11/6 12, 14/6 3, 22/6 1 og 24/8 7.

2004: Forårstræk 19/4-27/5 med 13 obs.dage af op til 6. Returtræk 12/6-28/6 med 7 obs.dage af op til 4.

2005: Forårstræk 23/4-23/5 med 4 obs.dage af op til 2. Returtræk 15/6-30/7 med 3 obs.dage af op til 2.

Rødben

2001: 13/5 3.

2002: 4 obs.dage af op til 8 25/4-15/5.

2003: 5 obs.dage af op til 3 14/4-18/5.

2004: 41 obs.dage af op til 6 1/4-6/7.

2005: 46 obs.dage af op til 9 10/4-9/8.

Tabel 14. Vibe, Viskum 1994-2005 (månedsmaksima)

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
1994												50
1995												75
1998		500										
2001					19		512					
2002				8	20							
2003			200	125	14	10	80					
2004		16	124	55	40	450	750	1800	30	215	400	1
2005	3	20	53	50	25	140	670	1	70	385	250	

Tabel 15. Temmincksryle, Viskum 2001-2005 (maksimumtal i 10-dages-perioder)

	Maj				Juli				
	pri.	med.	ult.		pri.	med.	ult.	forår	efterår
2001		9						13/5	
2002	7	32	4					10/5-22/5	
2003		39						13/5-18/5	
2004	20	48	74					7/5-27/5	
2005		13			1			13/5-20/5	4/7

Tabel 16. Brushane, Viskum 2001-05 (månedsmaksima)

	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt
2001		16		3			
2002	5	20					
2003	20	15	6	2	10		
2004	28	87	5	6	3		12
2005	3	19	3	5		1	

Tabel 17. Dobbeltbekkasin, Viskum 2002-05 (månedsmaksima)

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
2002				51								
2003				6				50				
2004			1	2	1	1	1	160	30	65	65	1
2005				8	11	1	20	33	95	115	120	2

1-4 ynglepar årligt. Hov
ovennævnte fugle har s
været ynglefugle.

Hvidklire

Hvidklire-forekomster
tabel 18.

Lokalitetsmaksimum p
nu en gang, at den rett
det rette tidspunkt kan
sende mange vadefugle

Svaleklire

2002: 21/4 1.

2003: 7 obs.dage 12/4-
overraskende store ant
16/4 22, 20/4 26 og 1/5

2004: 16 obs.dage 15/4

2005: 16 obs.dage 3/4-
(set 22/7).

Tabel 19. Tinksmed, Viskum 2001-2005 (maksimumtal i 10-dages-perioder)

	April			Maj			Juni			Juli			August			forår	efterår
	pri.	med.	ult.	pri.	med.	ult.	pri.	med.	ult.	pri.	med.	ult.	pri.	med.	ult.		
2001					71							2				13/5	26/7
2002				30	25	3							1			4/5-22/5	
2003			31	45	19	1			3	2	7					30/4-25/5	22/6-20/7
2004			93	358	40	8	1	6	22	3	6	1	5			23/4-27/5	9/6-10/8
2005			64	97	12	2			7	18	26	7	1	3		21/4-25/5	30/6-15/8

Tabel 18. Hvidklire, Viskum 2001-2005 (maksimumtal i 10-dages-perioder)

	April			Maj			Juni			Juli			August			forår	efterår
	pri.	med.	ult.	pri.	med.	ult.	pri.	med.	ult.	pri.	med.	ult.	pri.	med.	ult.		
2001					20							23				13/5	26/7
2002			18	8	67	6	1									25/4-22/5	6/6
2003		10	93	49	22				2			2				16/4-18/5	22/6-30/7
2004		6	8	41	20	7	2	5	1	9	2	1				18/4-(11/6)	(12/6)-25/7
2005		1	5	27	12	8			11	15	10	7	2			15/4-28/5	30/6-6/8

Hvis du besøger

I forrige nummer af H
nummer kommer for

Her i bladet vil jeg gø
om muligt at se fuglen
se fuglene fra, er det s
over området, eller b
godt hævet over de n
øvrigt vil indtrængen i

vedparten af de sandsynligvis

ne fremgår af

å 93 viser end-
e vandstand på
n lokke forbav-
e til.

22/6. Heraf 3

al, nemlig:

5-14.

-25/7, op til 4.

9/8 af op til 6

Tinksmed

Forekomsterne fremgår af *tabel 19*. Tallene fra foråret 2004 er enestående. Ved en søgning i DOFbasen efter de største antal af Tinksmed i Danmark siden 1990 viser det sig, at Viskum besætter de fire første pladser med tal fra dette forår. Herefter kommer Årslev Engsø med 249 ligeledes i 2004 og Veststadil Fjord med 191 i 2003.

Mudderklire

2001: 13/5 1.
2002: 4 obs.dage 13-25/5 af op til 11.
2003: 4 obs.dage 1-13/5 af op til 10.
2004: 18 obs.dage 1-28/5 af op til 33 med en tydelig kulmination 20-26/5.
2005: 12 obs.dage 28/4-22/5 af op til 9.
Og 5 obs.dage 4/7-24/7 af op til 3.

Første den af denne artikel om Fugle ved Viskum blev bragt i HJEJLEN 2006/1, side 12-20. Tredje og sidste del af artiklen med arterne fra Dværgmåge til Bomlærke følger i et senere nummer af HJEJLEN.

Viskum, så...

Hejlen og i denne udgave bringes Thorkil Brandts artikel om fugleiagttagelser ved Viskum. I næste del af artiklen om stedets fugleliv. Dette kan få flere til at besøge stedet.

Er opmærksom på, at besøgende ikke uden ejeren tilladelse må krydse hegnene ind til området for at se dem fra en anden synsvinkel. Men hertil kommer så, at et af de bedste steder at se dem er i sydøstlige hjørne af kirkegårdsdiget. Hertil kan man komme over kirkegården og fra denne se ud over markvejen øst for kirkegården nogle meter forbi kirkegårdsdiget. Stedet ligger på en søflade, så med et teleskop er man godt hjulpet, når stedets rige fugleliv skal studeres. I de hegnede områder virke unødigt forstyrrende på det fugleliv, som vi alle gerne vil se.

Eyvind Lyngsie Jakobsen

TURREFERATER

Geddal Enge, 23. april 2006

En dejlig morgen med flot vejr og masser af ænder at kikke på og øve sig på.

14 deltagere, 13 voksne og en dreng, mødte op kl. 7 ved P-pladsen v. Geddal Enge, dvs. lige nedenfor ved strandengen. Her er godt at starte og der er et fint udsyn over området.

Vi studerede i ro og mag kendetegnene på forskellige ænder som f.eks. Pibeænder, Krikænder, 4 Knarænder og mindst 20 Skeænder. 4 Store Skalleslugere havde endnu ikke forladt landet, og en enkelt Rørhøg var også oppe for at lede efter bytte.

Heldigvis var der flere teleskoper vi kunne deles om, så alle, der havde lyst, fik set nærmere på fuglene. Mens vi stod der, blev der også "blæst i flasken". Rørdrummen var så venlig at give lyd flere gange i løbet af de næste par timer.

Senere begav vi os stille og roligt sydpå ad stien langs strandengen. Her så vi en flok på ca. 500 Hjejler både i luften og rastende. Vi fandt også nogle Alm. Ryler og 3 af årets første Hvidklirer.

Undervejs fik nogle af deltagerne øvet stemmerne på bl.a. Løvsanger, Gransanger, Bogfinke mv.

Kaffen hentede vi ved bilerne inden vi gik hen til fugletårnet. Her var nu ikke mange fugle, men så nød vi i stedet det fantastisk dejlige vejr.

Den efterhånden 3½ times hyggetur sluttede med et kik ud mod Venø bugt ved Sønder Lem Vig. Her var vi bl.a. heldige at finde 2 nys ankomne Dværgterner. De er meget små, især når man sammenligner med de 2

Splitternen, der også stod der.

Stinne Aastrup

Agerø, 30. april 2006

Kun én deltager mødte op ved starttidspunktet kl. 8. Senere sluttede yderligere 3 deltagere til. Vejrudsigten lød heller ikke godt. Men vejret var ikke dårligt. Totalt vindstille. Absolut ingen lyde ud over naturens egne. På Østagerø var der 57 Lysbugede Knortegæs, lidt Krikænder, Gravænder, Viber, Rødben, Fiskehejrer og Toppet Skallesluger. Fra Fugleværnsfondens obs.-skjul var der fin sigt, men ingen gæs eller Hjejler til at begynde med. Protokollen oplyste ellers om mange Lysbugede Knortegæs i de foregående dage. Op til 18 Lysbugede Knortegæs dukkede op i de par timer, vi var de. Men det klare stille vejr gav mulighed for at se, hvad der var langt borte. Ved sydenden af Stenklipperne og på lavt vand lå en spættet sæl, der på afstand lignede en banan, som den lå dér krummet med hoved og hale løftet op. Og den lå på det samme sted i ca 2 timer. Og på en pæl inde på Agerø sad en Vandrefalk. Den blev siddende samme sted i de mere end 2 timer, vi var der. Det var meget lys på brystet med kun små antydninger af de mørke striber på brystet. Den var så venlig at rotere lidt om sin egen længdeakse på pælen, så den kunne ses fra flere sider. Udover de Lysbugede Knortegæs var der Gravand, Strandskade, Toppet Skallesluger 14, Knopsvane, Hjejele ca 100 overflyvende, Havterne 2 og Vibe 2.

Eyvind Lyngsie Jakobsen

Viskum, 3. maj 2006

Hele 23 fugleinteresserede var mødt op ved Viskum på denne solrige, men blæsende majaften.

Vi startede med at iagttage en Hjejleflok i en lavning på græsarealerne nord for landevejen. I begyndelsen var det vanskeligt at danne sig overblik over flokkens størrelse, men det hjalp, da en trækkende Blå Kærhøg fik dem på vingerne. Efter lidt luftakrobatik med blink fra Hjejlernes undersider landede de igen. Nogle af dem nu på så tæt hold, så vi rigtig kunne betragte deres flotte sommerdragter og i øvrigt konstatere, at der var tale om Nordlige Hjejler.

Så videre til grusvejen ved kirkegårdsdigets sydøsthjørne, hvor der ikke var megen læ at finde denne aften. Vi kunne konstatere, at de fleste af forårets op til 800 rastende Krikænder allerede var trukket videre mod deres nordlige ynglepladser; der var dog stadig 100 tilbage. Det lykkedes også at finde en enkelt Atlingand, som i det mindste nogle af turdeltagerne fik glæde af, men den lå helt ude i det fjerneste hjørne af østsøen.

Vandstanden i søerne har været høj dette forår. Det betyder, at lokaliteten er knapt så attraktiv som ellers for de gennemtrækkende vadefugle. Vi kunne dog opspore 40 Tinksmede. Enkelte Brushøns blev det også til.

Nogle af forårets første Mursejlere fløj skrigende rundt omkring kirken.

Ræven var på jagt ved søbredderne, hvilket ikke passede de ynglende Viber og Rødben.

Vi havde også lejlighed til at studere Grågæs, Gravænder og Pibeænder på nærmeste hold.

Thorkil Brandt

Rødding Sø, 6. maj 2006

Dejligt vejr med sol, højtryk og 20°C. I alt 10 gæster mødte frem til morgens tur ved denne fine, genetablede sø. Der var hist og her vadefugle langs brinkerne, en Skeand lå og pudsede sig ved søbredden, mens de Sorthalsede Lappedykkere hyggede sig parvist på vandet. En af årets første Tornsangere kvad en strofe af og til. Dagens hit var dog fire Dværgmåger (heraf tre adulte), der boltrede sig i luften efter insekter og til sidst endog lagde sig på vandet, så vi fint kunne iagttage dem i teleskoperne.

Turen var uheldigvis blevet fejlannonceret i HJEJLEN til kl. 19, så derfor måtte jeg af sted igen om aftenen. Der kom tre deltagere. Mange af de samme fugle kunne genfindes, Dværgmågerne var dog væk, men til gengæld var der kommet flere Brushøns, Tinksmede og Mudderklirer. Fuglelivet ved søen ændrer sig hele tiden på denne årstid.

Ole Lilleør

Skovens Dag, Hald Hovedgård, 7. maj 2006

Søndag d. 7. maj 2006 afholdtes Skov- og Naturstyrelsen og Skovforeningens årlige "Skovens Dag" ved Hald Hovedgård og endnu en gang med deltagelse af DOF. Forventningerne var store, da der var ca. 300 besøgende ved det tilsvarende arrangement i 2005, og i år lovede meteorologerne meget solrigt vejr med op til 20 grader. Arrangørerne havde lagt forskellige poster i området omkring Hald Hovedgård med bidrag fra forskellige foreninger.

Fortsættes på side 21...

Solidt engagement

www.vestjyskbank.dk

Med mere end 130 års
solide rødder i det jyske

I vestjyskBANK udvikler vi os med vores kunder. Vores mål er, at give vores kunder et bedre økonomisk råderum og flere muligheder i hverdagen. I vestjyskBANK ønsker vi at gøre en positiv forskel i de lokalsamfund, vi er en del af, og at være kendt for et solidt lokalt engagement.

 vestjysk BANK
Solidt engagement

vestjyskBANK · St. Sct. Peder Stræde 4 · 8800 Viborg · Tlf 87 27 38 00

NÆRVÆR - KOMPETENCE - DYNAMIK

Sotheby's 12.21

En dansk kvinde klør sig på næsen og bliver ejer af en Stradivarius

Du kan bruge dit kort over 30 millioner steder.

www.nordea.dk

Nordea

-fortsat fra side 19:

Vores post var placeret ved den lille sø ved Niels Bugges Kro, længst væk fra hovedattraktionerne i slotsparken. Så det var de virkelig interesserede, der valgte turen omkring os. Vi var nu vældig tilfredse, for det var en idyllisk post, men muligheden for at høre de forskellige fugle var lidt dæmpet af det rindende vandløb fra søen.

Vi kørte hver især til Viborg med bilen fuld af diverse ting og sager, hvilket betød at vi havde en fin lille "post" med brochurer, fuglekasser, fuglebøger og udstoppede fugle (for en sikkerheds skyld). Der var flot solskinsvejr hele dagen, men blæsende ind imellem. Antal besøgende i arrangementet nåede op på 7-800 deltagende, og det lykkedes at lokke godt og vel 220 besøgende ned til DOF-standen. Så vi havde travlt med at fortælle om fuglene der sang, de udstoppede fugle og om fuglekasser. Vi fik også delt flittigt ud af vores "reklamebrochurer". Alt i alt var det en god dag, som DOF gerne deltager i til næste år.

Ole Lilleør, Lars Mogensen & Susanne Møller

Arrangementer på Fuglenes Dag, 28. februar 2006

Søndag den 28.5 startede desværre som en temmelig regnfuld morgen. På trods af det deltog i alt 71 personer i "Fuglenes Dag" i år:

Eskær Skov, Salling

Søndag startede kl. 4:15 med regn over Skive i stride strømme. Senior-turlederen skiftede til regntøj fra

yderst til inderst og drog mod Eskær. Her var turleder Steen Erik Nielsen mødt frem sammen med i alt 4 tur-deltagere der insisterede på at gennemføre turen, som i øvrigt, efter ca. 10 minutter, blev en fin sommermorgen med solskin og spredte småbyger.

Ikke mange fugle. Ingen Løvsangere og ingen Ravne, mange Munk og enkelte Havesangere. Faktisk en god morgen for begyndere. Nem at holde tingene adskilt.

Turens to store oplevelser havde intet med fugle at gøre:

Ved stranden gik vi forsigtigt frem, da der ofte er Skalleslugere på vandet. I år troede vi i første omgang det var en sæl, der legede tæt på kysten, men nej! En odder hyggede sig i Limfjordens vande 10-20 meter ude!!!

På vejen tilbage mod slotspladsen kom en rå stille gående hen mod deltagerne - indtil 20 meter fra selskabet, inden hun bestemte sig til stille og roligt og uden panik at gå ind i tykningen ved vejen.

En dejlig morgen uden det store...
Jeppe Jepsen

Hald Sø, Viborg

På trods af at regnen styrtede ned, da jeg stod op kl. 4, var der 26 deltagere i alle aldre ved Hald Hovedgaard kl. 5:00 - imponerende! Senere stødte endnu 3 til som kom langvejs fra.

Turens anden leder, Poul Blicher Andersen, havde ligesom jeg overvejet om turen måtte aflyses, men alle vore bekymringer forsvandt ved synet af friske morgenmennesker i regntøj og gummistøvler – klar til en tur i skoven. Det er jo som regel også værst at sidde inde og kikke ud ;-)

Viborg Stifts Folkeblads fotograf

var også mødt op, men efter et par hurtige fotos tog han hjem (i seng?) igen. En ung journalist var med den første 1-1½ time, så skulle han hjem - men han havde heller ikke regntøj med... Flot de dukkede op. Der kom da også en go' bette artikel i mandagens avis.

Vi andre gik stille rundt i godt 3 timer og øvede bl.a. diverse fuglestemmer. Vi kikkede på Skarvkolonien ved ruinen og holdt kaffepause mens vi sad på de væltede træer i en lille lysning i slugten ved de dejlige bøgetræer bag Niels Bugges Kro. Flere steder på turen fortalte Poul Blicher Andersen lidt om Hald Sø og naturen og planterne ved søen. Der var lidt småbygger af og til, men det var ikke slemt.

Mens vi sad og nød kaffen hørte vi pludselig Natuglen tude i det fjerne. Andre turarter var bl.a. diverse sangere, Spætmejse, syngende Broget Fluesnapper, 2 Bjergvipstjerter, Isfugl, og i et område så, hørte og øvede vi Træløber, så alle fik set "musen op ad stammen".

Det blev en rigtig god morgen med overvejende godt vejr og sol til sidst. Mange fugle rundt omkring, men sjovt nok hørte vi knap Rødstjert, der ellers er en del af i området. Korttået Træløber, Sortspætte og Huldue må vi også vente med til næste år.

En rigtig god morgen!

Stinne Aastrup

Vejlerne

Styrtregn kl. 4, og regnen fortsatte med varierende styrke hele morgenen.

Albert Schmidt havde været så venlig at komme for at være medturleder, så

vi var to mand klar i Naturcentret på Bygholmdæmningen kl. 5:00. Der kom dog kun 1 (én) deltager. Han fik så til gengæld alle tiders fugletur, hvor vi viste ham hvad der var at se fra dæmningen og senere fra Krap-tårnet.

Vi blev våde men så 1 Skestork, 1 Nilgås, masser af Grågæs og ænder, 1 Havørn, 12 Traner, 10 Brushøns og hørte flere Rørdrummer.

Vor gæst var vældig tilfreds.

Jan Durinck

Moler Museet, Nordmors

På trods af, at regnen styrtede ned søndag morgen, var det blevet tørvejr da turen startede kl. 13:00.

Vi var 33 personer i alle aldre. En enkelt teenager. Vi havde en dejlig tur med lidt vind, men ikke så slemt.

Vi havde først *Powerpoint*-foredrag ved Phd. Bent Lindow, som gennemgik de forskellige fossile ordner i ca. 20 minutter. Herefter gik vi i udstillingen i 20 minutter for at se på de fossile fugle, og hvor jeg fortalte om bevaring og præparation.

Så blev der udleveret kikkerter til alle, som ikke selv havde medbragt en, og herefter gik turen ad naturstien ned til strandsletten.

På vejen var der holdt ved digesvallekolonien i molergraven. På strandsletten så vi Rørhøgen blive moppet af Viber. - Der var lappedykkere, Rødben, Blishøns, Gravænder, Strandskader, gæs, ænder, en hættemågekoloni og meget mere - og en ræv kom også forbi.

Henrik Madsen

Kom og vær med til at genskabe en høeng.

Giv fuglene en chance og lad samtidig en blomstereng genopstå weekenden d. 8-9 juli.

Set i fugleperspektiv er høengen en meget spændende naturtype.

Helt præcist drejer det sig om at slå en eng i Nørreådalene med le som i gamle dage. Engen er ca. 1 ha. stor, og afhængig af hvor mange vi bliver, starter vi ud med at slå de vådeste dele af engen først. Engen er slået sidste sensommer og høet båret væk. Nu skal den så slås igen og det med le.

Engen er at finde syd for købmanden i Vejrumbro.

Alle er velkomne og kan være med til at starte begyndelsen til en ny høeng. Man kan være med begge dage eller blot en af dagene. Hvis I ikke selv kan være med så tænk over, om der er andre I kender, som ville være interesseret i at være med sådan en dag.

Deltag i naturbevarelsen af vore enge.

Høslet er en glimrende måde at skabe ny og bevaringsværdig natur på.

Nærmere information og tilmeldning hos Lars Mogensen på tlf: 8665 3614 eller e-mail: nial8830@yahoo.dk.

*Fra sidste
sommers
slåning
af engen.
Fotos: Lars
Mogensen*

Af Jan S. Kristensen

Det lå ikke i kortene...

HJEJLEN præsenterer én af DOF-Viborg Amts turledere, som samtidig er medlem af lokalafdelingens bestyrelse. Jan startede med gevær, men endte med at være bevæbnet med teleskop!

Det lå ikke i kortene at knægten, der den 12. august 1958 blev født i et af de alleryderste huse mod Arup Holme ved Vejlerne, nogensinde skulle blive ornitolog. Med en far der var ivrig jæger og jagthytter der lå ganske tæt på barndomshjemmet, og som hver august og september næsten daglig husede udenbys jægere, da lå det ligesom mere til, at jagten ville få en ny udøver. Drengene gik da også helt planmæssigt med i fritiden at hænge ud nede hos de forskellige jægere, når de gæstede området. Dengang sidst i 60erne startede jagten på vadefugle 1. august, her måtte især spover og Hjejler holde for,

men også klirer, ryler og Viber blev nedlagt, og hjembragt i større stil. Jeg erindrer dog ikke at have set Klyder eller Strandskader blandt byttet, måske var de fredet dengang. Op til den tid var jagtudbyttet for lokalbefolkningen et nødvendigt supplement til den daglige kost, i alt fald for arbejderhjemmene. Det var således ikke ualmindeligt, at min far havde jagtgeværet med, når han tog knallerten på arbejde om morgenen. Så hele min barndom gik med at vente på den store dag, da jagtprøven ville kunne beståes. På ungdomsskolen i 1971/72 deltog jeg i jagtkursus for første gang, men var endnu for ung til at gå til prøve. I skoleåret 1972/73 deltog jeg igen på kurset, og bestod, så vidt jeg husker uden fejl. I mellemtiden var vi flyttet til Hanstholm, og min far havde solgt

*Turlederen i aktion
-i fugletårnet ved Nors Sø,
en af de foretrukne
lokaliteter.*

Foto: Knud Erik Kristensen

jagtgeværet og i stedet købt fiskestænger. Det blev herefter ret besværlig at udøve jagten. Jeg havde jagtret på et lille stykke jord i Vesløshuse hos noget familie. Jorden lå ret ned til landkanalen, men der var ingen vand på stykket, så når endelig ænder og Grågæs lagde vejen forbi, var det gerne i over 100 meters højde. Dog skete det et par gange, når jeg traskede hjemad i tæt tåge eller efter mørkets frembrud, at jeg kunne høre gæssene flyve ganske tæt forbi. I de 2-3 år, hvor jeg et par gange årligt besøgte stykket, fik jeg kun én Krikand på tasken, men har sikkert også sendt et par Grågæs ind over Vejlerne med bly i kroppen. I Hanstholm tog lystfiskerinteressen helt overhånd, og efter 3-4 år blev det lånte gevær leveret tilbage, og jagten gled ud i glemslen. Senere købte jeg dog et gevær i Canada, men det løsne-
de ikke et skud, inden det efter et par år blev lånt ud. Jeg fik det for øvrigt aldrig tilbage, og har heller ikke savnet det!

Fuglene har således fyldt en helt del i min tilværelse, for sideløbende med jagt og fiskeri har jeg i perioder i større eller mindre grad kigget på fugle, og har da også haft fugle i voliere for år tilbage.

Min første fuglebog *Fugle i farver* af Hans Hvass fra 1969 slog til i mange år, men i november 1983 måtte den give fortabt. Da sad der en lille hvid måge på isværkspieren. Denne lille fyr med det mærkelige grumsede felt ved næbroden og de små mørke nister i fjerdragten var ikke at finde i bogen. Der blev ringet til en af de skrappe drenge, og Jens Kristian kom og var da heller ikke i tvivl. Det var Danmarks

anden Ismåge. Her fandt jeg ud af, at der var ret mange der kiggede på fugle, og den følgende uge godt og vel mødte jeg folk fra hele landet. Efter denne meget inspirerende oplevelse var interessen for alvor vakt. Der blev købt ny kikkert, jeg blev medlem af DOF, og er ad åre da også blevet bedre til selv at bestemme fuglene.

At være i naturen blandt fugle og dyr er nærmest blevet en livsnødvendighed med tiden. Jeg skal ud i alt fald et par gange om ugen. Hvis/når det ikke lykkes, kan jeg blive rigtig træls at være sammen med! I DOF- og naturskole-regi er jeg nu turleder på en del fugleture, og holder meget af derigennem at møde andre ligesindede.

Jeg kører også gerne alene eller sammen med min far, som også er DOFer, men går da ikke af vejen for et lift, hvis et hit skulle dukke op. Sjældenhederne er dog ikke et særlig vigtigt element i min fugleinteresse, hvilken også bekræftes af at jeg, skønt mange år i felten, endnu ikke har rundet de 300 arter i DK. Som det nok fornemmes, kunne jeg fortsætte denne beretning over mange sider endnu, men slutter her i håb om at læseren trods alt har fulgt med så langt.

Portrætter af Jan og de andre medlemmer af lokalbestyrelsen kan læses på www.dofviborgamt.dk.

KOMMENDE TURE og MØDER

Agger Tange

søndag den 13. august 2006

Mødested: Kiosken v. færgelejet kl. 7:00

Turleder: Frits Rost (2685 4011)

Det er højsæson for vadefugle, og vi ser hvad der raster på tangen denne morgen. Med lidt held kan vi finde op mod 20 forskellige arter vadefugle, hvoraf en del stadig er i flot sommerdragt. Der kan ses mange terner og med det rette vejr desuden raste en del småfugle i krattene. Husk teleskop og varmt tøj. Afhængig af hvor mange fugle der er i området, forventes turen afsluttet ved 10-11-tiden.

Agerø

søndag den 27. august 2006

Mødested: P-pladsen ved Agerøvej 32 kl. 7:30

Turleder: Eyvind Lyngsie Jakobsen (8667 1646)

Nu er der mange Grågæs. Hjejler og andre vadefugle er kommet tilbage fra ynglepladserne. Ofte er der også meget andet på det valgte tidspunkt. Grågæssene og Hjejlerne kan være dominerende. Så vidt muligt forlænges turen med en travetur til den sydligste del af Agerø - ukendt for de fleste. Intet til hinder for, at deltagere kan komme senere end kl. 07:30, men ikke senere end 9:00. Ring til turlederen om evt. samkørsel fra Viborg/-Skive. Turen forventes afsluttet ca. 11:30.

Skjernå

lørdag den 2. september 2006

Mødested: Golfsalonen i Viborg kl. 6:00

Turleder: Per W. Buchwald. (8667 1638)

Vi kører i privatbiler fra Viborg.

Kontakt turlederen for tilmelding og

kørelejlighed. Benzinpenge til chauffører. Det retablerede område omkring Skjern Å bugner med alskens fugle i september, lige fra gumpetunge gæs og myldrende vadefugle til spændende langbenede storke- og hejrefugle. Der gøres også ofte usædvanlige obs. på denne tid. Vi vil starte turen på P-pladsen ved Hestholm og derefter udforske området. Evt. vil vi køre hjemturen langs de vestjyske fjorde, hvor der også er mulighed for mange spændende arter.

Hanstholm/Roshage

søndag den 10. september 2006

Mødested: Roshage kl. 7:00

Turleder: Jan S. Kristensen (9796 2456 / 2047 5521)

De første par timer bruges ved Roshage. Er der vind fra vest er der gode muligheder for at suler og kjover kommer tæt på kysten, og er vi rigtige heldige får vi måske en af efterårets første Sabinemåger eller en stormsvale. I løbet af formiddagen, alt efter om der er gang i havfugletrækket, bevæger vi os ned omkring havnen og kigger måger og hvad der ellers måtte være. Turen slutter med en tur omkring fyret og kolonihaverne, på gode dage er her mange småfugle, og selv om det er tidlig på efteråret kan der godt være sjældenheder iblandt. Turen forventes at slutte lidt før middag.

Foredrag om Australien

onsdag den 27. september 2006

Mødested: Søndermølle, Vinkelvej 40, Viborg kl. 19:30

Familien Bundgaard, Viborg var i sommeren 2005 på en 7 ugers rejse i det østlige Australien. Fra denne tur

vil DOF-medlem Peter Bundgaard fortælle og vise lysbilleder. Kom og vær med til denne hyggelige og oplysende aften. Sæt allerede nu "X" i kalenderen.

Agerø

søndag den 8. oktober 2006

Mødested: P-pladsen ved Agerøvej 32
kl. 8:00

Turleder: Eyvind Lyngsie Jakobsen (8667 1646)

Vi går til Fugleværnsfondens reservat og herfra går vi, såfremt vejret, vind- og vandforholdene tillader det, så langt ud på reservatet som muligt, måske til Stenklipperne. Her ude fjernt fra alting er der mulighed for at støde på højarktiske vadefugle, Bjerglærker m.m. Lange gummistøvler er en nødvendighed. En god madpakke ligeså. En noget anstrengende tur. Turen forventes afsluttet ca. kl. 11:00.

Hanstholm/Roshage

søndag den 15. oktober 2006

Mødested: Roshage kl. 8:00

Turleder: Jan S. Kristensen (9796 2456 / 2047 5521)

Vi håber på hård vind fra en vestlig retning, med de rette betingelser er der rigtig gode muligheder for at fuglene blæser ind til os! Foruden Suler, kjoever og Mallemuk m.m. kan vi håbe på artige overraskelser som f.eks. stormsvale og skråper. Ved 11-tiden runder vi hurtig havnen og kigger efter Grå/Hvidvinget Måge. Turen sluttet med en tur i koloni/fyrhaverne. På denne årstid er der ikke så mange fugle i haverne, men der er altid en lille chance for sjældenheder, såsom Fuglekongesanger, Rødtoppet Fuglekonge eller Hvidbrynet Løvsanger. Vi forventer at slutte omkring middag.

DOF på nettet

Følg med i foreningens aktiviteter, klik ind på:

www.dofviborgamt.dk

www.dof.dk

www.dofbasen.dk

www.netfugl.dk

www.naturbutikkenen.dk

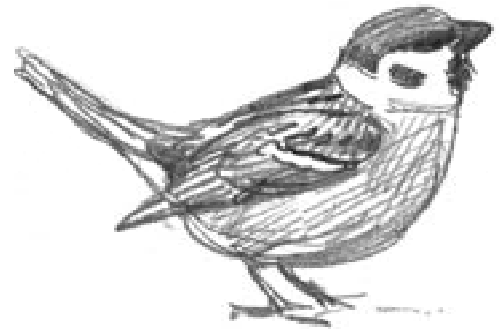
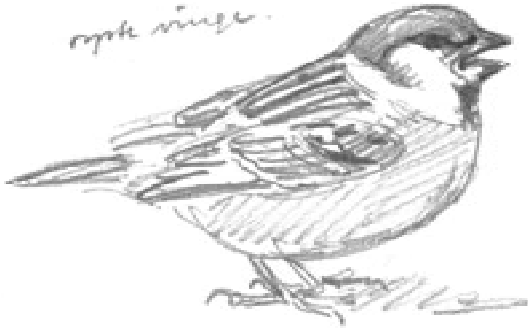
www.doftravel.dk

Skovspurve

Skovspurve

nytt unger.

Skovspurvenes unger
tigger mad i tegnerens
have.

Jens Frimer Andersen,
Skårup ved Vejlerne,
juni 2006.

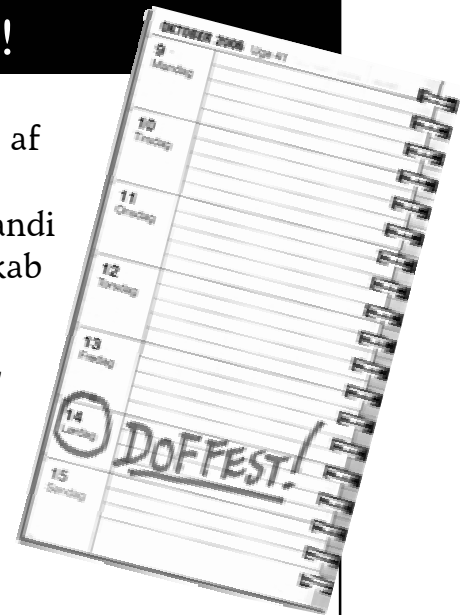
Invitation til DOFs store medlemsfest!

Den 14. oktober 2006 kulminerer festlighederne i anledning af DOFs 100 års jubilæum med **Store Medlemsfest**. Du kan se frem til en festlig aften med skøn mad, minikoncert med Randi Laubek, taler og underholdning samt rock og rul i godt selskab med andre DOF'ere fra hele landet.

Store Medlemsfest afholdes i **Store Vega** (tidl. Folkets Hus), Enghavevej 14, 1674 København V.

Prisen er kr. 375 pr. person. Medlemmer af DOF kan invitere ægtefælle/partner. Beløbet dækker indgang, velkomstdrink, underholdning, mad og kaffe; øvrige drikkevarer kan købes i baren.

Har du **praktiske spørgsmål** til arrangementet, så kontakt **Michael Fink** på mail michael.fink@dof.dk eller telefon 3328 3821.

Tilmelding

Send en mail til fest@dof.dk inden 1. juli og opgiv navn, adresse og evt. mailadresse. Eller ring til Michael Fink i Fuglenes Hus på telefon 3328 3821. Herefter modtager du en bekræftelse og betalingsoplysninger.
OBS: Begrænset deltagerantal.

Jubilæumstilbud i Naturbutikken

Naturbutikken og Fuglenes Hus holder ekstraordinært åbent kl. 10-18 på dagen. Gode jubilæumstilbud. Besøg DOF's medarbejdere og se det nyistandsatte Fuglenes Hus.

Aftenens program

18:00 Ankomst. Drink i foyeren. Velkomsttale
18:45 Intim koncert med Randi Laubek
19:30 Festmiddag.
22:30-02:00 Dans til rockbandet MAX 60.
Hygge i baren.

Her ligger Store Vega - markeret med *

Store Vega er centralt placeret på Vesterbro i København, ikke langt fra Fuglenes Hus. Der er gode offentlige transportmuligheder med S-tog til Enghave Station og buslinie 10 fra Hovedbanegården og 3A kører lige til døren.

Der er parkeringsmulighed på parkeringspladsen i forlængelse af Rejsbygade, hvor hovedindgangen til Store Vega ligger. Rejsbygade er en sidegade til Enghavevej. I weekenden er der ingen parkeringsrestriktioner. Brugere med handicapskilt har fri parkering.

Konservatoren i Aalestrup

- Trofæmontering
- Udstopning af fugle og pattedyr
- Restaurering af præparater
- Udlejning og salg
- Garvning af skind

JANE OG VAGN REITZ

- aut. zoologisk konservator fa.

Nørrehedevej 33 • 9620 Aalestrup • Telefon og fax 98 64 18 91

BYGHOLM CAMPING

Ved Fuglereservatet Vejlerne

Midt i naturen mellem hav og fjord
Veludstyrede hytter og værelser

Hestevognskørsel og Ridelejr

Swimmingpool • Restaurant

Festlokaler til 120 personer

ÅBEN HELE ÅRET

BYGHOLMVEJ 27, ØSLØS, 7742 VESLØS • TLF. 97993139

Email: bygholm@1031.inord.dk • FAX 97993802

Email-liste!

Nu har du muligheden for også at få informationer om ture og møder m.m. direkte i din mailbox. Det kræver blot, at du sender en blank mail til nedenstående adresse. Du kan til enhver tid afmelde servicen igen ved at returnere en mail med teksten "afmelding".

Email med info om ture og møder forsøges udsendt som en lille huskeseddel i ugen op til et arrangement.

Tilmelding: dof_viborg_amt@yahoo.dk

Denne mailadresse kan kun bruges til ovennævnte formål!

Ordningen vil blive kørt i en prøveperiode, og helt på privat og frivillig basis, men med tilladelse fra amtsbestyrelsen. Bliver ordningen en succes, vil den overgå i DOF-Viborg Amts regi!

Jan S. Kristensen

Flytninger/adresseændringer:

Det er vigtigt, at du meddeler HJEJLENS redaktion om ændringer i dine adresseforhold, hvis du flytter. Benyt postvæsenet portofrie flyttepostkort og skriv til:

HJEJLEN v/ELJ
Østervænget 27
8800 Viborg,

eller ring 8667 1646

eller send en e-mail: e.lyngsie.jakobsen@jydepost.dk

Stof til HJEJLEN:

- Tekster sendes til redaktøren eller layouteren (adresser i kolofonen på side 2).
- Tekster modtages helst i elektronisk format. Bemærk: tekstdokumenter bedes *ikke* formateret i tekstbehandlingsprogram (f.eks. Word), men sendes i ren tekstformat .txt.
- Illustrationer og billeder sendes til layouteren, og disse modtages i både analog (papir, negativer og positiver) samt elektronisk/digitalt format.

Deadline:

Bladet udsendes 3-4 gange om året. Deadline for næste nummer er **1. september 2006**.

ISSN 0903-9694

Returneres ved varig adresseændring

Afsender: Hjejlen v/ELJ

Østervænget 27

8800 Viborg

WWW.
NATURBUTIKKEN
- overskuddet går til fuglesagen .DK

Alt i fuglebøger, -cd'er og -videoer

Naturbutikken har Danmarks største udvalg af fuglebøger. Sortimentet indeholder alt fra monografier hen over de gængse felthåndbøger til lokalitetsguides fra hele verden. Skal du ud at rejse, kan Naturbutikken hjælpe med at finde den bedst egnede felthåndbog for området. Naturbutikkens bogsortiment strækker sig også over alle former for øvrige naturbøger, det være sig felthåndbøger indenfor insekter, blomster, hvaler samt øvrige pattedyr. Står du og mangler en fugle- eller naturbog, så kan Naturbutikken helt sikkert hjælpe dig.

Naturbutikken har desuden et stort udvalg af cd'er med fuglestemmer og lydbilleder, samt rejse- og feltbestemmelsesvideoer.

På gensyn i Naturbutikken!

NATURBUTIKKEN • VESTERBROGADE 138A • 1620 KØBENHAVN V • TLF: 33 31 85 63